

Art religiós i evolució permanent

Llibre d'homenatge a Domènec Fita promogut per la Diputació de Girona. Estructurat i comentat pel mateix artista, és un buidat selectiu d'allò ja publicat en llibres i catàlegs, que aplega l'obra d'art cristià de la seva abundant producció.

L'artista s'autobiografia i explica els aspectes de la seva formació i ideari. Les reproduccions en blanc i negre i en color ocupen gairebé la resta del llibre. S'ordenen cronològicament i s'acompanyen amb dades de fitxa i comentaris puntuals.

La manca d'una crítica aliena, objectiva, sobre l'obra, resulta d'antuvi anòmal. Però, ben mirat, això permetrà al públic fer-ne una lectura personal, sense partit pres. Analitzant, doncs, allò propi de l'art que ens aporten les imatges, és a dir el llenguatge formal i, en

aquest cas, el testimoni transcendent d'aquest llenguatge, ens adonem, a grans trets i amb la restricció forçada d'aquest comentari, d'una etapa de formació i d'una progressiva tendència a la simplificació i potenciació de la plàstica.

En la fase de maduresa apareixen, majorment en l'escultura, les dues tendències, expressionista i purista, que es corresponen a les de l'art sacre europeu contemporani. Alhora s'aprecia un creixent, a vegades total, protagonisme de l'espai, sintonitzant amb l'evolució de l'escultura moderna.

El material i la iconografia juguen un paper important en cada una de les vessants: planxa, ceràmica i fosa i imatges de Crist en l'expressionista; ceràmica i sobretot alabastre i figures de la Verge i l'Infant en realitzacions de

notable puresa formal. El Crist Jacent de la Catedral (1957-59) és una remarcable cristallització d'ambdues tendències.

En obres més recents l'obsessió de Fita per la invenció tècnica no sembla trobar correspondència en el material emprat. A voltes, és l'eina la que no sembla respondre a les exigències de la imatgeria. El disc, usat en el tall de pedres, marbres i materials de construcció, no resulta idoni per a l'escultura figurativa i, no cal dir, per a imatges culturals.

Però, ben mirat, aquesta és una lectura massa concisa i personal. Cadascú podrà fer-hi la seva. I és bo de fer-la avui que la societat, malgrat defugir tota transcendència, en té una pregonera necessitat.

Narcís Negre

FITA, Domènec.
Fita, art religiós.
Diputació de Girona.
Girona, 1996. 296 pàg.

Un passeig per les ciutats de Pla

Amb l'allau de biografies i reculls publicats sobre Josep Pla, durant aquest any, és d'agrair trobar un assaig concís i limitat de l'escriptor empordanès com el de Miquel Pairoli. L'autor centra el seu estudi bàsicament en quatre llibres de Pla: *Girona, un llibre de records*; *Barcelona, una discussió entranyable*; *Palafrugell, peix fregit*, i *Cadaqués*, més alguna aproximació a *El quadern gris* i *Pa i raïm*. Dèiem que s'agraeix, ja que mentre altres autors pretenen abastar fins al mínim detall de la complexa vida i obra, Pairoli es ceneix als quatre territoris que més van marcar la vida de Pla. Justament aquest fet provoca una lectura atractiva, gens pesada i alhora dibuixa un retrat complet i ajustat de Pla. En el pròleg de *La geografia íntima*, trobem «l'assaig que teniu a les

mans, que no vol ésser ni un treball d'erudició ni d'anàlisi filològica sinó això, una aproximació interpretativa, personal i lliure a alguns llibres de Pla» que resulta una evident declaració d'intencions de l'autor.

L'autor repassa a cada un dels llibres les pretensions de Pla, el seu mètode, les trampes literàries que fa servir, les seves dèries i fòbies, el context de la publicació. Per exemple, mentre analitza el provincianisme de Girona, descrit per Pla «l'aire de *Girona, un llibre de records* és aquesta literatura realista francesa lúcida i irònica, plena d'humanitat, que delimita tan bé els contorns de l'existència i que va tipificar per sempre més la vida de província».

El lector descobreix Pla a través dels seus llibres, fent bona la

idea planiana segons la qual les memòries dels escriptors són els seus llibres. Tot i això, Pairoli alerta dels enganys de Pla i les seves manipulacions. Perfilava les seves contradiccions i la seva complexitat «els lectors de bona fe val més que no llegeixin Pla. Els aixecarà la camisa: ell no en tenia gens de bona fe».

Un comentari a part mereix l'excel·lent anàlisi de *Pa i raïm*, en què Pairoli desmunta un dels mites sobre Pla: la incapacitat d'escriure narrativa de ficció. L'autor desmembra l'entrellat literari de la narració i fa unes aportacions força inusuals a l'estudi de Pla. Resulta un complement esplèndid a «*La geografia íntima de Josep Pla*».

Marc Vergés

PAIROLÍ, Miquel.
La geografia íntima de Josep Pla.
Edicions La Campana, Barcelona,
1997. 204 pàgines.